

GUIDE TIL DIALOGCAFÉ

FORBEREDELSE (INDFØR EGNE NOTER)

Tema	Emotionelle følger
Målgruppe	Ordblinde elever på skolens mellemtrin og udskoling
Antal deltagere	15-20
Dialogleder(e) (to anbefales)	
Lokale	Der er reserveret et lokale med plads til, at eleverne både kan stå op i små grupper på 4 og sidde ned parvis. De kan tale sammen uden at forstyrre hinanden. Der er et whiteboard, flipover eller tavle til fælles noter. I lokalet hænger der flere plakater med retningslinjerne for dialogcaféen.
Tidsramme	En dobbeltlektion
Materialer	Filmuddrag Dialogstokke Samtalekort

VELKOMST, SIDDENDE, 4-5 MINUTTER

Det er vigtigt, at dialogcaféen kommer godt fra start. Dialoglederen byder velkommen og spørger eleverne, om de kan forklare ordet dialog-café. Ordet bliver skrevet på tavlen, og dialoglederen spørger, hvilke morfemer ordet består af (dialog + café). Morfemerne bliver forklaret enkeltvis, og måske spørger dialoglederen også, hvad der er det modsatte af en dialog (monolog), og hvad det ord betyder.

Dialoglederen fortæller, at dialogcaféen handler om emotionelle følger af ordblindhed. Formålet er at forstå de emotionelle følger, der kan opstå, og blive bedre til at udfordre og ændre dem og opdage, at andre med ordblindhed kan have tilsvarende emotionelle følger.

Dialoglederen skitserer, hvordan dialogcaféen kommer til at forløbe, så eleverne ved, at dialogcaféen består af flere runder, hvor de indgår i korte dialoger med flere af de andre elever.

Dialoglederen gennemgår retningslinjerne for dialogcaféen (se side 94), som er udformet for at sikre respekt, flow og mangfoldighed i de forskellige samtaler.

FØRSTE DIALOG, OPVARMNINGSSPØRGSMÅL, 4-5 MINUTTER

Den første dialogrunde er opvarmningsspørgsmål om hverdagsting. Hensigten er at skabe en tryk atmosfære og lade deltagerne "møde" hinanden i dialogen. Dialoglederen beder deltagerne om at finde sammen to og to – de kan også være blevet opdelt i makkerpar på forhånd. Herefter får hvert makkerpar et samtalekort med et spørgsmål. Dialoglederen læser spørgsmålene højt for eleverne. Dialogen skal vare to-tre minutter, hvorefter deltagerne finder en ny samtalepartner. Giv hvert makkerpar et nyt samtalekort, og læs det igen højt. Når tiden er gået, er dialogen slut – ring eventuelt med en klokke. Herefter går dialoglederen videre til næste fase, dialoggrundlaget.

Opvarmningsspørgsmål

Hvad er dit yndlingsfag i skolen?

Hvilket kæledyr har du, eller vil du gerne have?

Hvor vil du gerne rejse hen?

Hvis du skulle have et fritidsjob, hvad skulle det så være?

Hvad laver du i din fritid?

Hvad fik du til aftensmad i går?

PRÆSENTATION AF DIALOGGRUNDLAG, SIDDENDE, 10-15 MINUTTER

Indledningsvis fortæller dialoglederen, at tre ud af 10 ordblinde ikke gennemfører en ungdomsuddannelse – og at det derfor er vigtigt, at der kommer et større fokus på at skabe bedre læringsmuligheder for elever med ordblindhed.

Ordblindhed må ikke blive en barriere, og elever med ordblindhed må have de samme deltagelsesmuligheder som andre elever. Heldigvis er der rigtig mange elever med ordblindhed, der trives i skolen, men der er også nogle, der oplever skolen som en "kampplads", og nogle, der er kede af at gå i skole. I denne dialogcafé skal eleverne se et uddrag fra serien *Vi er ordbildne* (Danmarks Radio [DR] 2021), som danner baggrund for den efterfølgende dialog.

Præsentation og forklaring af vigtige begreber

Dialoglederen spørger indledningsvis eleverne, om de ved, hvad ordet emotionel betyder, og om de kender til forskellige emotionelle følger af ordblindhed, fx vrede, angst eller stress. Dialoglederen kan også fortælle eleverne, at nogle ordblinde skjuler deres vanskeligheder, og spørge, hvorfor de tror, at de gør det.

Introduktion til, hvad oplægget handler om

"Nu skal I se et uddrag fra en serie på DR, der hedder *Vi er ordbildne* fra 2021. Programmet følger fire ordblinde voksne og deres personlige opgør med de vanskeligheder, som de møder i hverdagen. Værterne for programmet er Sara Blædel, som er en verdenskendt krimiforfatter, der selv er ordblind, og ordblindeeksperten Marie Wolter Bertelsen. De to værter følger deltagerne i deres psykiske og faglige udvikling gennem programmet. I skal se et uddrag fra første afsnit, der hedder 'Sarah Blædels mission'."
(01:29-7:18)

ANDEN DIALOG, SAMTALEKVADRILLE, 6-15 MINUTTER

Dialoglederen beder eleverne om at finde sammen i grupper á fire og finde et sted i rummet, hvor de kan stå over for hinanden og tale sammen uforstyrret. Samtalen tager udgangspunkt i det samtaleark med tre spørgsmål (se herunder), som er målrettet oplægget om emotionelle følger af ordblindhed. Hver gruppe bliver udstyret med en dialogstok, der anvendes til at markere, hvem der har ordet. Samtalearkets første spørgsmål læses højt for eleverne. Efter cirka to-tre minutter afbryder dialoglederen og læser det andet spørgsmål på arket højt. I gruppen finder deltagerne nye makkere at tale med. Efter cirka to-tre minutter afbryder samtalelederen igen, hvorefter eleverne finder deres tredje og sidste samtalepartner i gruppen, og det tredje spørgsmål læses højt. Efter sidste samtale spørger dialoglederen, hvordan samtalerne er forløbet, og om eleverne har vigtige pointer, de gerne vil dele med hele gruppen.

Spørgsmål i samtalekvadrille

1. Hvad tænkte du på, da du så uddraget af serien *Vi er ordbildne*?
2. Fortæl om en situation i skolen eller i fritiden, hvor du har oplevet, at nogle blev holdt udenfor.
3. Hvad kunne du tænke dig, at skolen gjorde for at hjælpe elever med ordblindhed?

TREDJE DIALOG, SAMTALEMENU, 9-20 MINUTTER

Dialoglederen introducerer nu den sidste dialog, som foregår parvis og siddende. Deltagerne opfordres til at finde sammen med én, som de endnu ikke har talt med, og finde et sted i rummet, hvor de sidder over for hinanden. Samtalen tager udgangspunkt i et samtaleark med tre-seks spørgsmål om fordomme om ordblindhed. Dialoglederen læser det første spørgsmål højt og sætter dialogen i gang. Når et spørgsmål er færdigdebatteret, går deltagerne videre til næste spørgsmål. Dialoglederen hjælper med at læse spørgsmålene. Det gør ikke noget, hvis deltagerne ikke når alle spørgsmål – det vigtige er den dybe dialog. Dialoglederen spørger til sidst, hvordan samtalen er forløbet, og om der er vigtige pointer, som de gerne vil dele med resten af gruppen.

Spørgsmål i samtalemenu

1. Brug et par minutter på at forklare, hvad du forstår ved emotionelle følger af ordblindhed.
2. Kender du selv til en følelse af ikke at blive inddraget og forstået i skolen? Hvis ja, hvad gør det ved dig?
3. Fortæl om en situation, hvor du har tænkt: "Det kan jeg sagtens klare."
4. Hvad tror du, kan hjælpe dig i forhold til at forebygge og overkomme følgerne af ordblindhed?
5. Har du en rollemodel i forhold til ordblindhed? – og i så fald hvem?
6. Hvad skal der til, for at ordblindhed ikke spænder ben for dine drømme?

EVALUERING, FØRST SIDDENDE, HEREFTER STÅENDE, 5-10 MINUTTER

Det er en god idé at afslutte dialogcaféen med en evaluering og holdningstilkendegivelse af både dialogcaféens form og indhold. Til evalueringen udstikker dialoglederen to punkter i hver sin ende af lokalet og tegner en streg med kridt, farvet tape eller et bånd. Dialoglederen fortæller, at det er tid til at evaluere dialogcaféen, og forklarer, at det ene yderpunkt på akse betyder, at man er meget tilfreds med dialogcaféens form, mens det andet yderpunkt betyder, at der er plads til forbedringer. Eleverne fordeler sig på akse, og dialoglederen opsummerer resultatet. Dialoglederen spørger særligt ind til, hvordan dialogcaféen kan forbedres. På samme måde skal eleverne nu udtrykke deres holdning til dialogcaféens indhold i forhold til nedenstående spørgsmål.

Evalueringsspørgsmål

- Var emnet relevant og nyttigt for jer at få viden om?
- Hvad tager I med jer fra dialogcaféen?

AFSLUTNING AF DIALOGCAFÉEN, 5 MINUTTER

Når dialogcaféen er slut, takker dialoglederen for de gode samtaler og input. Dialoglederen kan efterfølgende indsamle pointerne fra evalueringen og drøfte forløbet med andre – dels i forhold til formen og afviklingen og dels i forhold til temaets tyngde og værdi, og hvordan dialogerne har udspillet sig. Denne opsamling danner grundlaget for de ændringer, som man ønsker at implementere, inden den næste dialogcafé forhåbentlig kan planlægges.